

Ինչ որ տեսնել կարող ես՝ տես և գործ գիր գործ համար աչքդ։ Իսկ ինչ անտեսանելիքն և յայտնականին է վերաբերում՝ Աստուծոյ խօսքով առաջնորդուիր...

Ախորժանք օտարեր ուրիշներից և ուր խօսք է լինում՝ իմաստութեան, մարդկային երջանկութեան, լուսոյ ազատութեան առաքինութեան և ինչ մասին՝ ուշադրութեամբ ահանջ գիր։ Սակայն իսկոյն և անպատճառ մի հաւատա...

Ոչինչ մի սպասիր քաղցր լիկոյն և նոցա գործունէութիւնից և ուր փողոցի վերայ աղմուկ են հանում հեռու պէս։

Մէկը կամենում է քեզ իմաստութիւն ուսուցանել՝ նորա երեսին նայիր։ Եթէ երեսակցում է իրեն՝ որչափ և զիտուն լինի ու անուանի թող ու ծանօթութիւնդ կտրիր։ Ինչ որ չունի մարդ, չի կարող նաև ուրիշին տալ։ Եւ նա չէ աղատ ով կամենում է. այլ աղատ նա է, ով կամենայ կարող է, ինչ որ անել պարտական է...

Պաշտպանի ճշմարտութիւնը երբ կարող ես և թող յօժարութեամբ, որ քեզ ատեն նորա համար, բայց իմացած եղիր, որ քաղաքը ճշմարտութեան գործը չէ, և զգոյշ կաց, որ նոքա իրար չխտնուին, ապա թէ ոչ վարձդ ունայն կլինի։

Բարին արա առջեդ և մի հոգա թէ ի՞նչ կլինի դորանից։

Պամեցիր միայն մի տեսակ բան, և կամեցիր սրտով։

Հոգա մարմնոյդ մասին, բայց ոչ այնպէս, իբր թէ հոգիդ լինէր...

Օտար բաների մէջ մի խառնուիր, բայց քո դործը քանակութեամբ կատարիր։

Ո՛չ քրի մի շողորձութիւն, և մի թող տուր որ քեզ շողորձութեան...

Զգոյշ եղիր որ և է աղջկայ թշնամանալոց և մտածիր որ քո մայրն ևս մի աղջիկ է եղել։

Մի սաս ամէն բան, ինչ որ գիտես, բայց իմացիր միշտ ինչ որ ստում ես։

Մեծի հետ մի կապուիր...

Ո՛չ թէ բարեպաշտ ձևացողներին, այլ բարեպաշտներին, յարգիր և հետևիր նոցա։ Մի մարդ, որ ճշմարիտ Աստուծոյ երկիւղ ունի սրտում, արեգակի նման է, որ փայլում է և տաքացնում, եթէ չի էլ խօսում։

Արա՛ ինչ որ վարձի արժանի է, առանց վարձ ցանկանալու...

Երբ կանոնեմ՝ փակիր աչքերս և մի լար իմ վերայ։

Օգնիր մօրդ և պատուիր նորան, քանի կենդանի է. ապա թաղիր ինձ մօտ։

Նա ամէն օր մտածիր մահուան և կեանքի մասին՝ արդեօր կարող կլինիս ուղիղ գտնել և ուրախ սիրտ ունեցիր։ Մի հետացիր այս աշխար-

հից, առանց քո սէրն ու պատկասանքը դէպի բրիտանէութեան Հիմնադիրը որ և է բանով ցոյց տուած լինելու։

Անելացնում ենք մի հարուած եւս անգլիներէն «Մեծ մարեր» անունով գրուածքից, որ գտնում ենք նոյն Chr. Welt-ի 5-րդ համարում։

ԲԱՂԻՔ

Մարդիկ կան, որոնք շարունակ բազմից հոնից ման են դուրս և երբէք չեն գտնում։ Բազմը ստփորաբար ուղիղ ճանապարհով չի մօտենում։ Փութեանցով հետամուտ ես լինում քո պարտականութիւնը կատարելու և զարմացած ես մնում՝ աւելին գտնելով, քան որոնում էիր։ Բազմը չգտնելու ամենաապահով ճանապարհն է քո հետամտութեան նպատակակէտ դարձնել այն։ Հեշտ խուսափող մի բարիք է նա, որ քո ճանապարհի վերայ պատուում է, բայց մօտ չի թողնում։ Փորձիր ձեռքդ վրան դնել և ահա յետ կցատկի, ինչպէս այն վայրի այժեամբ սարերի զլինի։ Բազմ որոնելը նման է ծիածանի ծայրը որոնելուն. նա յետ յետ է փախչում, երբ մօտենում ես, և բռնել չես կարող։ Արքան և ծրագիրներ կազմես ու ետնդուն աշխատանք թափես բազմի համար՝ ստիպուած պիտ լինես ձեռք վերցնել նորան հետամուտ լինելուց և բաւականանալ պարտքի պարզ ու զփութարարի ճանապարհը բռնելով, խղճիդ հաւատարմ ու Աստուծոյ կամքին հնազանդ լինելուն մէջ քո ուրախութիւնը գտնելով։ Պամենում ես իսկական բարիք ձեռք բերել՝ վարուիր ինչպէս նախորդը, որ նախ ցուելը աւելի վեր է ուղղում, ճիշտ նպատակին հասնելու համար, Հետամուտ եղիր աւելի բարձր բանի, քան բազմաբնութիւնն է. բարձրը անշուշտ իւր մէջ նաև ցածրը կամփոխէ։

ՕՏՈՐ ԵԿԵՂԵՑԻՆԵՐ

ՕՐԹՈՂՈՔՍ ԵԿԵՂԵՑԻՆԵՐ

Վերջին ժամանակի ուստաց մի քանի աղջկեղի թերթեր լուրջ ուշադրութեան արժանի դարձրին մօտիկ ապագայում Տիեզերական ժողով ունենալու խնդիրը։ Այսպէս Новое Время-ն առիթ առնելով Մոսկուայի մետրապօլիտ Սրբ. Վլադիմիրի մի հառում արտասանած խօսքերը. «Օգի մէջ այժմ ակնդերական ժողով դաւանելու ձգտումներ են տարաբնույթ, չափազանց կտրեւոր մի երեւոյթ» — գրում է։ Մի

ժամանակ՝ առանձին էին յայտնվում գիտնականները իրենց խնդիրները լուծումն են ընդունելու համար՝ այժմ ընդհանրապես է՝ այլ և Հոռոմիական եկեղեցուց անջատուած ոչաւաններ, հին կաթոլիկներ, անդլիկաններ, պրոթեստանտական բողոքականներ՝ բոլորեքեան իրենց հայեացքը դնել ուղղափառ Ռուսաստանն են դարձրել։ Տիեզերական ժողով դուժարելու հարցը ուրիշ անգամներ ևս տրծարծուել է։ 11 տարի առաջ Մոսկուայում շատ զբուեցաւ այդ մասին և առաջարկուում էր՝ Ռուսաց քրիստոնէութիւն ընդունելու 900-ըթ-ին այդպիսի ժողով հրաւիրել։ Այստեղ արդէն խնդիր էր լուծաճացել, թէ ումն է ժողով հրաւիրելու իրաւունքը, և պրոֆ. Գորշակով յայտնել էր իւր հեղինակաւոր կարծիքը, թէ քրիստոսաւմէն Գ դարերում այդ իրաւունքը պատկանել էր կաթոլիկներին, բայց Տիեզերացու հայրապետներն են իսկական պատճառը եղել, խնդիր յարուցել, և նոյա համաձայնութիւնը անհրաժեշտ է համարուել։ Տիեզերցին կարող է ուրեմն և պէտք է զբաղուի ժողովի հարցով՝ յարաբերութեան մէջ մասնաւոր տեղական եկեղեցիների ներկայացուցիչներին հետ, միայն թէ նորա գործողութիւնները հակառակ չլինեն պետութեան։ — Ներկայումս նայն խնդրի մասին իրենց կարծիքներն են յայտնում երկու եկեղեցական կեանքին իմաստը ծանօթ հեղինակներ՝ Սիլեւեմ և Գուրնովս։ Սիլեւեմ պաշտպանում է հակառակ վերջնոյն այն միտքը, թէ Ս. Պապայ անեղ. պատրիարքը կարող է առաւելն նախադատող լինել անեղ. ժողովում, իսկ հրաւիրելու իրաւունքն անպայման Ռուսաց կայսեր է պատկանում, ոչ միայն իրեն Քիւզկայսերաց ամենամօայ ժառանգի, այլ և իրեն միակ զօրաւոր ուղղափառ տէրութեան վեհապետի, Գուրնովսն նախատեսում է, որ այս ժողովի մէջ ի թիւս այլոց հարց կլինի Ռուսաց եկեղեցուց բարձրագոյն վարչութեան մասին, մինչ առ պատրիարքութիւնը վերջացնելուց չեղող առանց զլսող է մնացել, ինչպէս և Իմերէթի ու Աբաստանի եկեղեցիների Ռուսաց եկեղեցու հետ ձուլելու խնդրի մասին, որ Սիլեւեմ հակառակ է համարում կանոնական կարգերի։ Այսպիսի և ուրիշ նման խնդիրներն հետ կապուած գիտարութիւններն ի նկատի ունենալով՝ Գուրնովս ներկայ պայմաններում անեղ. ժողով դուժարելն անկարելի է համարում, իսկ Սիլեւեմ ընդհանրապէս պնդում է, որ այդ ոչ միայն հնարաւոր է, այլ և անհրաժեշտ է, որ Ռուսաց եկեղեցին աշտպիտով մասնակցութիւն ունենայ արեւմտեան քրիստոնէութեան յարուցած բազմաթիւ կրօնական խնդիրները լուծման մէջ, Գուրնովս կարծում է, որ անեղ. ժողովից առաջ պէտք է կլինէր տեղական ժողով դուժարել, որ Ռուսաց եկեղեցուն տար իւր նախկին կանոնական կազմակերպութիւնը,

քննէր հերձուածողներին եկեղեցուց զերկր վերադարձելու միջոցները, և ինչ. Այսպիսի հարցերի լուծումն և նոյն իսկ պատրիարքութեան վերականգնումն նա կարենոր է համարում նախ քան անեղ. ժողովի դուժարուելը, որպէս զի Ռուսաց եկեղեցին առաջարկող զերկր լուծելով նորա մէջ ընդհանրապէս վարք քոյր եկեղեցեաց ներկայացուցիչներին առաջ տալուած չլինի իւր այս և այն թեւութիւնները հրապարակ հանելու։ Ամենաանկարելի խնդիրը Ռուսաց եկեղեցու համար՝ ծիսական, երբեմն բողոքովն մանր խորութիւններով նորանեց բաժանուած միլիոնաւոր դուս ժողովրդին իւր հետ հաշտեցնելն է հարկաւ, և շատերն կարծիքով կրադոճել կարող է, որդ. միայն անեղ. ժողովի հեղինակութիւնը վաշխալ մի վճիռ։ « Եւ կրքը կընում է Новое Время-ի աշխատակցը իւր համառօտ տեսութիւնը՝ աւելի յարմար է և քաւոր որ նա տեղի ունենայ, քան խոսողութիւն աւետարանող Թաղաւորն իշխանութեան օրով, որ ողևորում է ամբողջ աշխարհը խոսողացնելու ջերմ ձգտումներով։ Խաղաղութիւն Ռուսաց եկեղեցւոյ գաւթում և վախճան այն կղբալսական գիտութեան, որ ահա երկր դարբան ժանումն է ձգել նորա մէջ՝ անկասկած ամենամեծ դէպքը կլինէր եկող նոր դարին և ոչ միայն Ռուսաստանի, այլ և ամբողջ քրիստոնէաց աշխարհի կեանքում։

ԲՈՂՈՒԲԵՎԱՆ ԵՎԵՂԵՅԻՆԵՐ.

Փեմանկաւ.

Ներկայ թ-ի փետր. 6 — Տիւն Հալլէ քաղաքում տեղի են ունեցել Վատրելութեան խորհրդի (Missionskonferenz) նիստերը, որոնց մասնակցում էին Հալլոց օգնող ընկերութեան Բերլինի ծխի ներկայացուցիչները, և օրակարգի ամենահետադրեքի նիւթերից մէկն էր Գր. Բորթախի ատենախօսութիւնը Հայերի մասին։ Մեր ընթերցողներին արդէն ծանօթ հայասերը նոյնպիսի մի ատենախօսութիւն կարդացել էր յունուար 18-ին՝ Նոր-թատրոնի դահլիճում։ Բայց կրկին սպասածից աւելի մեծ քաջմութիւն էր ժողովուել նորան լսելու, նորա խօսածները, որ բովանդակութեամբ շատ նման էին միմեանց, կարելի է հետեւեալ կերպով ամփոփել.

Երգող ատենախօսը յարանեց, որ ինքը երկու անգամ ծանուարհորդել է Հայաստան՝ մի անգամ 1897-ին Հիւսիսային կամ Ռուսական բաժինը, և երկրորդ անգամ անցեալ թ-ին, երբ Այրարատից անցել է Վան, որտեղից Վանայ լճի հարաւային եղբրով Բիթլիս, և Տիգրիսի արեւելեան աղբիւրներին վերայից անմատչելի դաւառակներով հասել է Մուշ՝ ու Կարապետ, և այնտեղից զիմել Բալուս վերին Եփրատի հովիտը ապա Խարբերդն անցնե-

լով՝ հասել է արքունական մեծ պողոտային, որ Բաղդատի վերայով գնալով միացնում է Ան ծովը և Պարսից ծոցը։ Խարբերդից շարունակել է իւր ճանապարհը դէպի Մալաթիա, Սերաստիա և Վապարդովկոյ Վեսարիան, իսկ այնտեղից Վիլիկիա, Պաղեստին և Վ. Պոլսի վրայով վերադարձել է Գերմանիա։

Խօսելով հայ ժողովուրդի առանձնայատկութեանց մասին, նա ամէնից առաջ հերքեց եւրոպական մամուլի մէջ վերջին ժամանակներս լոյս տեսած աննպաստ կարծիքները, մանաւանդ յայտնի պատ. Նաումանի յօդուածը, շեշտելով որ առհասարակ գերմանացիները հայ ժողովուրդին չեն ճանաչում և Հայաստանի մասին ևս իրենց ունեցած աշխարհագրական տեղեկութիւնը այնքան է, որ կարծում են թէ նա Փոքր Ասիայումն է գտնուում որ սխալ է։ Վ. Պոլսի հայերով ամբողջ հայ ժողովուրդին չի կարելի չափել. հակառակ դէպքում մեր եզրակացութիւնը այնքան ուղիղ կլինի, որքան ուղիղ է միայն Պրապի գերմանացիներին ի նկատի առնելով՝ գերման ժողովուրդի մասին խօսելը և կամ ս. Պրանչիսկոյի շինացիներով ամբողջ շինաց ազգի մասին մի գաղափար կաղմելը։ Հերքեց նաև Վարդ Ստանկինի «Ճանապարհորդական տպաւորութիւնները» ցոյց տալով որ այդպիսի լուրերի աղբիւրը գերման—տաճկական բարեկամութիւնն է և Վ. Պոլսի ծարպիկ հայ առևտրականների գերմանացի վաճառականների դէմ մրցելուց յառաջացած ահաճութիւնը։ Իւր ճանապարհորդական տպաւորութիւնների և արեւելեան ժողովուրդների տեսական և գործնական ուսումնասիրութեան վրայ հիմնուելով նա հայերին արեւելքի միակ թաղամասը և ընդունակ ժողովուրդն է համարում որը կոչուած է իւր կենսական ոյժերով քաղաքակրթական մեծ գեր կատարելու արեւելքում և ինչպէս որ ըստ ինքեան պարծանքի արժանի է նոցա նախնական քրիստոնէայ ժողովուրդներից մէկը լինելը, նոյնպէս և վստահ կարելի է ասել որ քրիստոնէութեան զրօշուկը նոքա կարող կը լինեն միշտ բարձր պահել, նոցա մինչև օրս պահպանած հայի նահապետական բարոյականութիւնը, ընդունակութիւնը, յարատև ձգտումը դէպի քաղաքակրթութիւն, բոլորովին հրապուրել էին տեսնախօսին։ Իւր հայ հոգևորական և աշխարհական բարեկամների իւր այդ ժողովուրդի զաւակների՝ Տփլիսում ս. Եջմիածնում Վ. Պոլսում և Ն. — առհասարակ հայ ուսեալ շրջանների հետ ունեցած ծանօթութիւնը նա իւր վերոյիշեալ եզրակացութեան փայլուն ապացոյց ներկայացրեց, նա շեշտեց, որ թէ հոգևորական և թէ աշխարհական զարգացած հայը բարոյական ինքնագիտակցութիւն ունի և կամք ժողովուրդի վերքերը բուժելու համար՝ ունի հոգեկան և բարոյական կարողութիւն։ Ինչ որ նրան պակասում է, այդ ձեռնարկութեան արտաութիւնն է։

Իւր ճառը վերջացրեց պ. Բորբախ նկարագրելով հայերի թշուառ դրութիւնը Տաճկահայաստանում՝ այնպիսի փայլուն գոյներով, որ շատ ունեղներ իրենք ի մանաւանդ տիկիներ, սարսափման նշաններ էին տալիս և դէպի իւրեց զայնակիցները՝ վայրենի գազան, բարձրադաս—մակդիրները ուղղում։ Ի վերջոյ Յարգելի ատենախօսը շեշտեց, որ հայերի որբերին կրթելով, այրիներին պատասխանելով՝ իրենց նպատակը պիտի լինի զուտ մարդասիրական, այսինքն՝ ոչ թէ աշխատել նոցա մայրենի եկեղեցու գրկից խլել, այլ Փրկչական խրատին հետեւելով՝ սովածներին կշտացնել, ծարաւներին ջուր տալ, մերկերին հագցնել, այրիներին ապաստանարան տալ, որպէս զի իրենց քրիստոնէական պարտքը կատարած լինին դէպի իրենց կրօնակից եղբայրները և հովանաւորած լինին մի ճշմարիտ քաղաքակրթ, ինքնուրոյն, կենսունակ ժողովուրդի։

Վերջին խնդրի, այսինքն գերմանական օգնութեան կարօտ հայերին բողոքականութիւն ընդունել տալու մասին խօսեցին նաև Գր. Լիպսիուս, աւագերէց Վէտլեր և մի քանի այլ ճառասուներ, Գր. Լիպսիուսը յայտնելով որ այդ սկզբունքը երկու տարի առաջ ինքն է հրապարակ հանել և պատրաստ է մշտապաշտպանելու՝ աւելացրեց նոյնպէս, որ իրենք ներկայումս 4 որբանոց ունեն * որոնց մէջ մօտ 600 որբեր են խնամում։ Այդ որբերը պէտք է իւրենց մայրենի եկեղեցու աւանդութիւններով մեծանան և իրենց մայրենի լեզուն սովորեն, եկեղեցի պիտի տարուին, պիտի հաղորդուին և Ն. Սրով չեւեւ ասաց նա պաշտպանելով Բորբախի տեսութիւնը, արեւելքում երբ մի մարդ իւր եկեղեցին թողնում է, նա կորած է համարում, նաև իւր ազգութիւնը՝ արեւմտ հայերի նկատմամբ կրկնապատիկ վտանգաւոր է մայրենի եկեղեցուց խլուելը, նախ՝ որ եղած երկպառակութիւնը զրանով աւելի մեծ ծաւալ է ստանում, երկրորդ՝ որ իրենց ազգութիւնից են բաժանուում։ Այդ պատճառով և, աւելացրեց մեծահոգի ճառասուր՝ և դէմ է մի բոլորմարդորսական ձգտումներին, և մեր ամբողջ քարոզութիւնը միայն աւետարանի աստուածային անեղծ բարոյականութիւնը տարածելու մէջ պիտի լինի, որպէս զի քրիստոսի անդաստանում հայ եկեղեցու փոշիքը իւր անպահանջ գոյնով և հատով աւելի մաքուր և աւելի հրապուրիչ ներկայանայ և ոչ թէ այլ եկեղեցիների միօրինակութեան մէջ կորչի։

Նոյն միտքը հաստատեցին նաև յաջորդ ճառասուները, և մօտ ժամը 11 1/2-ին փակուեց նիստը, վերին աստիճանի գոհ տալաւ որութեան տակ թողնելով ներկայ եղող հասարակութեան։

* Ուրեմայում, Իսթաթիլում և Սեմիում։

Մամուլի մէջ եւ շարունակ դրուում են Գերմանական ազգի գէպի հայ կարօտեալ ժողովուրդը բռնած գերբ պարզարանող յօդուածներ: Եկեղեցական ամենակարեւոր թերթերից մէկը հօրց էր ստացել Ելշտոկի, թէ ինչու նա իւր կարծեք չէ յայտնում այս խնդրի մասին: Վեր կաշտահին թեանցուի Բոսփորի ափին Մարդասպանի հետ նորա այցելութիւնը հարեմում ցաւեցրեց (մեր աւետարանական Եղեցիներէ սկսած) ասում են նորա իսկ թերթը աշխատում է Վերմ կաշտեր քաղաքականութիւնը պաշտպանել, առարկելով որ Տաճկաստանում ընդհ. քրիստոնէականները կատարած չէ կղեր, այլ հայերի, իսկ այդ ներքին գործ է որ ինչքան և չար ու արեւնախանձ լինէր, օտարը նորա մէջ խառնուելու իրաւունք չունի, և կաշտերը բարեկամութիւն ցոյց տալով տաճիկներին, նոցա հպատակ քրիստոնէականներն աւելի է օգնած լինում՝ քան բողոքելով նոցա գէտ:—Առհասարակ բոլոր արեւելքի քրիստոնէականներն նկատմամբ շատ աւարտեալութեամբ են կաշտեր պաշտպանական ազգիկցաներ և կողմնակի դիտողները կարծեքները: Մինչ առաջինները տաճիկներին են ջատագոյսում, նոցա դանապան գեղեցիկ յատկութիւններ, վերագրում՝ ահա ինչպէս է դատում օրենսակ զերջիններից մէկը: Ըսենք ահա արեւելքում եւ այն տը պարտութիւնն ստացայ, որ քրիստոնէայ ազգաբնակից թիւնը, այլ և մեղից ամենահեռու եկեղ. համայնքի պատկանողները՝ ընդհանրապէս առած բարձր են մասնագականից: Ինչամբ անխուստիբէլ մահուան է դատապարտուած: Նորա բոլորովին դուրի լինելը որ և է փրկագործական գաղափարից, իւր ճակատագրական տեսութիւնից անհրաժեշտաբար հեռանդ անհամբերատարութիւնը, որի նկատմամբ կասկածել պէտք չէ՝ բարձր գանակարդի անձնաւորութեանց հանդիսան որ և արժանաւորել բռնածքը տեսնելով: Ընդամենութեան մեղիացուցիչ ազդեցութիւնը որ մի անասի երկրորդ դրախտ է նորա համար և զորա հետ կապուած ոտոր գիւրք կնոջ, որ մինչև անգամ հոգուց դուրի է համարուում— դարձում են նորան խիստան քաղաքակրթական կեանքի հայտն անմատչելի և անպէտք: Ընդհակառակն արեւելքի քրիստոնէայ ժողովուրդները, նոյն իսկ եթէ նոցա քրիստոնէութիւնն ըստ երևութիւն մի մեռեալ ձեւակնութիւն է միայն և դանապան վատ յատկութիւններ նոցա բնաւորութեան ուղ և ծածն են մտել՝ տշնտմենային ընդունակ են կենդանի քրիստոնէութիւն և իսկական քաղաքակրթական կեանք դարդացնելու: Նորա տշնտմենային հազորդակից են փրկագործութեան, նպատակներ ունին միակնութիւնից դուրս ամուսնութիւն չեն ճանաչում և կենը նոցա մօտ հասարակ է մարդուն:

— Առաջարկեան արժանի է նաև Münchener Allgemeine Zeitung նշանաւոր թերթի № 42 յաւելումի մէջ յառաջ բերուած մի կաթնիկ քահանայի նամակը, որ Մայնիայ անդիմանցի վարիչն է: Նա գրում է անցեալ թիւի հոկտ. 8-ին իւր մեծաւորին, թէ Վերմ, դեպքանաւան արշապանութեան ներքոյ այդ քաղաքում բաշտած սրբանոցը սկսել է իրեն գրուել հայ որբերին, որոնք առաջ կաթնիկացի գաղացներ էին յաճախում: Նամակի գրողը գործն պատմաւոր համարում է այն, որ քաղաքականներն ամենայն մեծահոգութեամբ և աշքի ընկնող գոհարներով խիստ ներքով օգնել են հայերին կարկը միջոցներ որով և նոցա վատահոթեանն են ձեռք բերել: Նա երկիւղ է յայտնում՝ մի դուրից անյոյկաւ միենցն ժողովուրդի Վերմ կառավարութեան ազդեցութիւնը գործնայ և Ֆրանսիականը ընկնի:

ԵԿԵՂԵՑԻ ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ

ԿՐԹՈՒԱԾ ՔԱԶԱՆԱՆԵՐԸ ԵՒ ԺՈՂՈՎՈՐԴԸ:

Միջնակարգ դպրոցի կրթութիւն ունեցող մեր երիտասարդ գիւղական քահանաներից մէկը՝ արձագանգ տալով մեր հրատեղին ուղարկել է եւ խստաւարում է ուղարկել մեզ ահնարկներ «Ժողովրդեան մէջ ինչ ինչ սովորութիւնների եւ գեղձումների վերաբերմամբ»:

Իւր առաջին անկարկներով նա շօշափում է կրկին այն հին ցաւը, թէ մեր քահանաներն ըստ մեծի մասին անհամարատական են իրենց կոչման, եւ այդպիսի տգէտների քաղմանալուն պատճառ համարում է գլխաւորապէս ընտրողների խաւար նայեացքը. Այդպիսի մարդիկ սիրում են, որ քահանան տոոր լինի իրենցից, որ կալողանան նորա գլխին պուպը. Զաւրել է սիրում են այնպիսի քահանայի, որը իրենց կեղծաւորաբար շողորթում է: Թէ որչափ ուղիղ է այս կարծիքը՝ մենք չենք կամենայ ընկալտել: Կնկատենք միայն, որ յիշան մեր ժողովուրդը, եւ ոչ միայն տգէտ, այլ եւ